

RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA SAGLABĀŠANAS UN ATTĪSTĪBAS PADOME

2019. gada 7. augusts

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (NKMP) Rīgā, Pils ielā 22 – 105

334. sēdes PROTOKOLS

Sēdē piedalās: Padomes locekļi: A.Kronbergs, J.Asaris, J.Dambis, I.Purmale, I.Tapiņa, J.Zilgalvis, V.Brūzis, D.Baltiņa
U.Bratuškins, G.Princis
Projektu pārstāvji:
L.Bernšteine, D. Gertners, M.Ābele – projekts Tirgoņu ielā 1, Rīgā.

Sēdi vada: A.Kronbergs
Sēdi protokolē: A.Rupenheite
Sēdi atklāj: 14.00

1.

Padomes 334. sēdes darba kārtība (pielikums nr. 1)

Padome apstiprina darba kārtību bez izmaiņām.

2.

Padomes 335. sēde

Padomes 335.sēdi sasaukt, 21. augustā plkst. 14:00, 336. sēdi sasaukt 4. septembrī plkst. 14:00.
I.Purmale, I.Tapiņa un D.Baltiņa informē, ka nevarēs piedalīties sēdē 21. augustā.

3.

Ēkas Tirgoņu ielā 1, Rīgā jaunbūve; Iesniedzējs: NKMP;

Atsaucoties uz iepriekšējo Padomes lēmumu, NKMP un Rīgas pašvaldības būvvalde ir izskatījušas iesniegumu kopīgā sanāksmē. K.Kukaine informē Padomi par institūciju viedokli:

Ņemot vērā Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes 2019. gada 10. jūlija sēdes lēmumu par viesnīcas ēkas Rīgā Tirgoņu ielā 1 konkursa rezultātiem - *pieņemt zināšanai apbūves ieceres Rīgā, Tirgoņu ielā 1 konkursa rezultātus, aicinot izvērtēt atbildīgajās institūcijās gan konkursa rezultātus, gan koriģēto risinājumu, un pēc institūciju viedokļa formulēšanas ieceri atkārtoti izvērtēt Padomē*, Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes Būvniecības izvērtēšanas komisija un Rīgas būvvaldes pārstāvis izvērtēja ieceri un secināja:

1) iesniegtais materiāls sniedz informāciju, ka konkursa priekšlikums koriģēts, balstoties uz žūrijas ieteikumiem, tomēr galvenā žūrijas prasība – reducēt ēkas apjoma vizuālo masīvu skatā no Doma laukuma - nav ievērota pēc būtības:

a) nav pazemināts galvenās ēkas dzegas augstums. Kopumā ēkas augstums ir palielinājies;
b) nav pārskatīta fasāžu plastika un apdare, lai integrētu, nevis izceltu ēku Doma laukuma kultūrvēsturiski vērtīgajā apbūvē, ko ar jauno apbūvi būtu jāizceļ, nevis jānomāc.

2) No vēsturiskiem materiāliem secināms, ka vēsturiskā apbūve konkrētajā vietā ir bijusi zemāka, kas labāk iederas Vecrīgas pilsētvidē. Konkursa priekšlikums nesasaucas ar vēsturiskās ēkas mērogu Rozena un Jaunielas stūrī.

V.Brūzis informē, ka precīza atbilstība normatīvajiem aktiem, piemēram, augstumu atzīmes, tiks vēl izskatītas un precizētas, tomēr, izskatot risinājumu, konstatēts, ka kvartāla nobeigums kas ir Rozena un Jaunielas stūrī, ir pietiekoši maza mēroga. Kopumā arī skatā uz Tirgoņu ielu fasādes ir mērogā iederīgas vecpilsētai. Gadījumā, kad ir zudusi oriģinālā zemes gabala konfigurācija, iespējams, varētu panākt tāda mēroga apbūvi, kas asociētos ar skatu, kādu šobrīd var redzēt no Doma laukuma, kur vērojamas pievilcīgas fasādes. Tieši no šī skata projektējamā ēkas daļa varētu būt izstrādāta ar lielāku smalkumu.

Gan žūrijas lēmumā norādīts, gan arī būvvaldes ieteikums ir veidot erkerus uz stūra kā kompromisa variantu.

Projektētāji informē, ka iesniegtais risinājums augstuma ziņā atbilst normatīvo aktu prasībām.

Tiek sniegta informācija, demonstrējot projekta maketu.

Nošļaupumu pret zemes gabala stūri varētu neveidot, tomēr skatā no Doma laukuma puses, tas šķita loģisks. Tomēr, ja no pilsētas auduma saglabāšanas viedokļa nošļaupums nav iederīgs, to var neveidot. Uzskatam, ka, neveidojot nošļaupumu, fasādes masa pret Doma laukumu varētu būt vēl lielāka.

G.Princis uzdod jautājumu par insolācijas ietekmi gan uz pašu projektu, gan pretējām ēkām dažādiem izstrādātajiem variantiem.

V.Brūzis informē, ka tiek vērtēta ietekme uz blakus zemes gabaliem, bet nevis uz ielas pretējo pusi. Līdz ar to projekta ietvaros šāds vērtējums nav veikts.

V.Brūzis norāda, ka atbilstoši noteikumiem Rīgas vēsturiskajā centrā, netiek prasīts nodrošināt insolāciju uz ēkām ielas pretējā pusē, citādi nav iespējams veikt apbūvi.

Projektētāja informē, ka ēka ar nošļauptā jumta risinājumu sniegs lielāku izgaismojumu, nekā citi varianti.

A.Kronbergs uzdod jautājumu, vai jumta pievienošana ēkai, atšķirībā no konkursa risinājuma, ir sniegusi pienesumu gan ēkai, gan pilsētvidei?

Projektētāja informē, ka konkursa risinājums nebija pietiekoši piemērots pilsētvidei, savukārt šobrīd papildinātais variants ar jumta risinājumu ir pieņemams un atbilstošāks pilsētvidei.

V.Brūzis: šobrīd ir situācija, kad jāizvēlas starp vienu lielu ēku pret Doma laukumu un ēku, kura veidota ar nošļauptajiem jumtiem. Grūti iedomāties, kā šo lielo ēku varētu sadalīt, lai veidotu mazāk masīvu.

J.Dambis: aplūkotā vieta ir ļoti atbildīga nozīmīga Rīgas Vēsturiskajā Centrā, tādēļ par šo vietu jādiskutē un jādomā, kā to atrisināt pēc iespējas elegantāk un ar labāku risinājumu, kas veiksmīgi iekļaujas vēsturiskajā vidē. Vienlaikus nevajag imitēt un radīt atdarinājumus, bet gan risināt laikmetīgu apbūvi. Doma laukuma apkārtējā apbūvē, izņemot viduslaiku apbūve, kura ir kā dominante ap baznīcu, pārējās ēkas ap laukumu nav ar stāvajiem augstajiem jumtiem un tie nedominē. Tādēļ nav pietiekama pamata ar mūsdienīgu risinājumu demonstrēt jumtus. Uzskatu, ka konkursa risinājums ir tīrāks un skaidrāks. Uzlabotais risinājums veido divu principu apvienojumu, un tas vairs nav tik tīrs. Ķieģeļu arhitektūra eleganti iekļaujas vidē pie Pētera baznīcas, tomēr šajā vietā iesniegtā risinājuma arhitektūras valoda vairs nav tik daudzsološa. Saistošajos noteikumos ir iestrādāta prasība maketēt, tādēļ ir jāizmanto šī iespēja - ne tik daudz profesionāļiem, bet plašākai sabiedrībai, kāda šī vieta izskatīsies.

Projektētāja uzdod jautājumu, kā iespējams maketēt dabā 1:1, lai radītu pietiekoši uzskatāmu iespaidu cilvēkiem?

J.Dambis informē, ka svarīgi ir objekta gabarīti dabā. Modernās tehnoloģijas dod iespēju ar dažādiem paņēmieniem (piemēram, laser risinājumi) radīt iespējamo apjoma versiju. Jebkurā gadījumā šī prasība ir jāievēro, pretējā gadījumā projekts nevarēs saņemt nepieciešamos pašvaldības saskaņojumus.

G.Princis: atbalstu īstenošanai konkursā uzvarējušo risinājumu, ja risinājums atbilst normatīvo aktu prasībām. Uzskatu, ka konkursa žūrija ir atbildīga par idejas turpmāku attīstību – tādēļ šobrīd loģiski būtu žūrijai sanākt atkārtoti un pieņemt lēmumu par jauno risinājumu, kurā iekļautas pašu izteiktās piezīmes.

U.Bratuškins: Konkursa žūrija ir pieņēmusi lēmumu par 1.vietu, tomēr vienlaikus izteikusi viedokli par nepieciešamajām izmaiņām. Aicinu Padomi pieņemt lēmumu par konkursa risinājumu.

J.Dambis: Žūrijas lēmums nav bijis viennozīmīgs, ņemot vērā, ka ir bijušas iebildes, kuras autori ir ņēmuši vērā un izstrādājuši atbilstošu risinājumu. Institūcijas savā vērtējumā nav pārliecinātas, ka risinājums ir iederīgs pilsētvidē, līdz ar to ir svarīgs žūrijas vērtējums par risinājuma attīstības atbilstību izteiktajām iebildēm.

Priekšlikums Padomei pieņemt zināšanai konkursa rezultātus, aicinot konsultēties ar žūriju, vai risinājuma turpmākā attīstība ir notikusi atbilstoši ieteikumiem. Kad notiks tālāka idejas attīstība, Padome var vērtēt atkārtoti.

Ja konkursa rezultātā tiek piešķirta 1.vieta, tas nozīmē, ka ir radusies laba ideja un atrasts labākais risinājums vietas attīstībai, jāstrādā tikai pie projekta detaļām. Savukārt, ja šāda viennozīmīga lēmuma nav un tiek izteiktas būtiskas piezīmes, kā rezultātā var tikt piešķirta tikai otrā vai trešā vieta kā salīdzinoši labākās, tas nozīmē, ka nav vēl atrasts precīzs risinājums konkrētajai vietai un šāda nav laba prakse.

Ņemot vērā, ka Padomei nav informācija par žūrijas darba juridisko statusu un darbības termiņu, tādēļ Padome var tikai ieteikt turpināt žūrijas darbu.

A.Kronbergs vērš uzmanību autorības nozīmei – kā autors uztver savu izstrādāto risinājumu, kuru ir radījis ar noteiktu pamatojumu un ideju. Izsakot virkni ieteikumu, tiek veidota kolektīvā projektēšana, kas nekad nedod labu rezultātu.

U.Bratuškins: Nevajadzētu iestrādāt attīstības scenāriju, kad žūrija nonāk strupceļā ar risinājumu un uzvarētāja projektu, gadījumā, ja tā neatzīst veiktās izmaiņas atbilstoši ieteikumiem. Kopumā vērtējot, žūrijas uzdevums ir bijis izvērtēt iesniegtos konkursa risinājumus, nevis ieteikt iespējamās izmaiņas. Pieļauju, ka žūrija nemaz nebija tiesīga šādus ieteikumus izteikt, piešķirot pirmo vietu konkursā, tādējādi pārkāpjot savu kompetenci.

G.Princis: Žūrijas uzdevums ir sniegt atbalstu pasūtītājam risinājuma izvēlē. Kādā veidā tas tiek panākts – vienā vai vairākās sēdēs, ir žūrijas kompetence. Svarīgi, lai ir panākts rezultāts – plānotās ēkas risinājums, pie kuras projektēšanas tālāk strādāt.

D.Baltiņa vērš uzmanību uz iepriekšējās sēdes lēmumu apiet ierasto kārtību, kad Padome apstiprina konkursa rezultātu, pirms izvērtēšanas institūcijās. Šajā gadījumā ir bijis otrādi un institūcijas ir sniegušas viedokli pirms Padomes lēmuma. Turklāt žūrija ir rekomendējusi veikt izmaiņas konkursa risinājumā, nevis pieprasījusi tās ieviest.

A.Kronbergs informē, ka šis ir izņēmuma gadījums, jo izmaiņas ir aicinājusi veikt žūrija un Padomē jau tika iesniegts risinājums ar izmaiņām, nevis pats konkursa risinājums. Padome lūdza institūcijām izvērtēt, vai izmaiņas ir atbilstošas ieteikumiem un normatīvajiem aktiem, lai pieņemtu lēmumu.

J.Dambis: praksē nav bijuši tādi gadījumi, kad apstiprinātam konkursa risinājumam tiek lūgts pievienot jumtu. Līdz ar to situācija ir ļoti sarežģīta, jo Padomei netiek lūgts viedoklis par konkursa risinājumu, bet jau nākamo attīstības stadiju. Tādēļ izvērtēšanā tika iesaistītas institūcijas, turklāt abām institūcijām kopīgā sanāksmē detalizēti izdiskutējot, kas ir pozitīva prakse.

Projektētāja norāda, ka, iespējams, esošā situācija apliecina, ka žūrijas lēmums ir bijis neprecīzs un ieteikumi nav bijuši lietderīgi. Šādā situācijā gan pasūtītājiem, gan projektētājiem zūd labvēlība konkursiem. Ieteikums veidot jumtu tika īstenots, lai reaģētu uz žūrijas rekomendāciju, jo dažkārt ieteikumi ir vērā ņemami un nāk par labu projektam.

I.Tapiņa: Diskusija kārtējo reizi apliecina, ka atklātu arhitektūras konkursu ideja ir neskaidra un sarežģīta. Radusies situācija nav korekta pret projektēju, jo nav skaidrs attīstības virziens. Šobrīd kā vienīgo iespējamo situācijas risinājumu redzu konkursa rezultātu anulēšanu un jauna konkursa rīkošanu.

V.Brūzis vērš uzmanību, ka konkursa rezultātu anulēšana nav iespējama, jo ir gan tiesiskas, gan finansiālas saistības pēc apstiprinātiem konkursa rezultātiem un jau uzsāktas projektēšanas.

Pasūtītāja pārstāve informē, ka šobrīd ir svarīga procesa skaidrība, jo, ja būs precedents ar atkārtotu žūrijas darbu, tad nav vairs skaidrs, cik reizes turpmāk būs jākonsultējas ar žūriju.

A.Kronbergs: Uzskatu, ka Padome var pieņemt lēmumu, atzīstot, ka konkurss ir noticis, un vērtēt konkursa risinājumu (bez rekomendācijas iekļaušanas) un projekta turpmākā attīstība ir saskaņošanas jautājums ar institūcijām.

Padome diskutē par konkursa norisi un par kuru risinājumu (konkursa vai papildināto) ir tiesīga pieņemt lēmumu.

D.Baltiņa norāda, ka iespējams izmantot likumā ietvertu normu par izcilu arhitektūras ieceri, par kuru visām iesaistītajām institūcijām ir vienbalsīgs atbalstošs lēmums.

J.Dambis norāda, ka šis nav likumā definētais gadījums.

Situācija un apbūvējamā vieta ir sarežģīta un atbildīga, tādēļ sasniegt arhitektūras risinājumu, par kuru pēc tam nebūtu pārmetumi, nav viegli. Tas izskaidro gan diskusijas par šo risinājumu, gan arī mazo konkursantu skaitu, kas pieteicās ar saviem risinājumiem.

Autori savā prezentācijā norādīja, ka žūrijas ieteiktais risinājums ir pašiem pieņemamāks un vēlas to turpināt attīstīt. Ja autori būtu pastāvējuši uz konkursa risinājumu bez žūrijas ieteikumiem, Padome varētu pieņemt lēmumu par iesniegto konkursa risinājumu un nebūtu šī sarežģītā situācija.

Projektētāja norāda, ka ir iesniegti abi varianti – gan konkursā uzvarējušais risinājums, gan jau tālāk attīstītais atbilstoši žūrijas ieteikumam. Projektētājs pēc labākās gribas centās ievērot žūrijas rekomendāciju. Uzskatam, ka Padome var vērtēt sākotnējo risinājumu un pieņemt par to lēmumu.

V.Brūzis vērš uzmanību, ka Vecrīgas noteikumi nosaka, ka nepieciešami nošļauptie jumti. Šajā situācijā, ņemot vērā konkursa risinājumu, pieļaujami lēzeni jumti.

Pasūtītāja apliecina, ka ir gatavi konsultēties ar žūrijas komisijas locekļiem un saņemt viedokļus. Sasaukt žūriju kopā ir sarežģīti, jo žūrijas darbs ir pabeigts. Uzklusot žūrijas viedokļus atkārtoti un ņemot tos vērā turpmākajā darbā, ceram, ka tas neietekmēs konkursa leģitimitāti.

J.Dambis norāda, ka tieši no Doma laukuma puses ir vissvarīgākais skats no pilsētas ainavas viedokļa, tādēļ šobrīd gan

arhitektam, gan lēmumu pieņēmējiem ir ļoti liela atbildība, par to, kāds risinājums tiks īstenots.
Turklāt Doma laukumam pieguļošā teritorija ir vienīgā vieta, kur vēl ir iespējama apbūve.

A.Kronbergs: Doma laukumam pieguļošajai apbūvei ir īpatnība, ka ēkas ir labi uztveramas tālākos skatos ar lielākām fasādēm, kas uzliek papildus atbildību par risinājumu.

Padome balso par lēmumu: Padome pieņem zināšanai konkursa rezultātus, aicina konsultēties un iepazīstināt žūriju ar papildināto risinājumu, vai projekta turpmākā attīstība ir notikusi atbilstoši ieteikumiem.

Par: 6 - A.Kronbergs, J.Asaris, J.Dambis, I.Purmale, J.Zilgalvis, V.Brūzis;

Pret: 0;

Atturas: 2 – D.Baltiņa, I.Tapiņa.

Padomes lēmums: Padome pieņem zināšanai konkursa rezultātus, aicina konsultēties un iepazīstināt žūriju ar papildināto risinājumu, vai projekta turpmākā attīstība ir notikusi atbilstoši ieteikumiem.

Sēdi slēdz plkst. 15:35.

Sēdi vadīja:

A.Kronbergs

Sēdē piedalījās:

J.Asaris

V.Brūzis

J.Dambis

D.Baltiņa

I.Tapiņa

I.Purmale

J.Zilgalvis

Sēdi protokolēja

A.Rupenheite